

Josef von Sternberg, l'apoteosi del barroc

Enric Alberic

No descobrim gran cosa si afirmem que, per molts motius, la figura de Josef von Sternberg cal considerar-la com un cas a part dins la història del cinema. En una època -finals del mut, inicis del sonor- en la qual el cinema americà era normalment concebut com una qüestió merament artesanal, Sternberg imposà, des d'un primer moment, la seva voluntat de servir-se d'aquest mitjà expressiu per convertir-se en un Artista amb majúscules. Mai va amagar aquesta intenció, sinó que, ben al contrari, la va fer el *leitmotiv* de la seva existència. Allunyat de la seva Viena originària, va saber introduir a Hollywood les seves arrels culturals europees, sempre filtrades, però, pel seu singular punt de vista. I és que el cinema -i l'art en general- era, per a ell, una qüestió de pura subjectivitat.

D'una personalitat inabastable, Sternberg va utilitzar la seva egolatria per fer-ne un estil. Un estil afirmatiu, ostensible, excessiu, barroc, en el qual l'argument era sovint un pretext per desenvolupar idees abstractes a través de la forma. En aquest aspecte, Sternberg va ser un pioner pel que fa a la consciència de la possible capacitat generadora de sentit d'un decorat, d'un espai, d'un detall, d'un vestit, d'un objecte. No era estrany, doncs, que li agradés controlar-ho tot: el procés de producció d'un film era un cerimonial en el qual ell era el Déu, qui posseïa el poder sobre el guió, la il·luminació -havia estat operador abans que realitzador-, els decorats, la música, el muntatge... I malgrat haver estat l'autèntic precursor del cinema negre tal com el coneixem en-

cara avui -a causa d'obres tan notables com *Underworld* (1927) o *The Docks of New York* (1928)- no hi ha dubte que si aquest autor té garantit un lloc d'or dins la historiografia fílmica això és degut al seu cicle de set films protagonitzats per Marlene Dietrich, una Marlene "inventada" per ell -en una tasca pròpia d'un nou Svengali-, transformada en el seu *alter ego* ficcional i en companyia de la qual va aconseguir l'apoteosi del barroc cinematogràfic. Un barroc, per cert, que malgrat la força de les aparences no es quedava en la

superficialitat decorativista, sinó que era l'expressió sincera d'una manera de veure el món, una metàfora visual de la dificultat de viure i de la complexitat dels sentiments. □

